

Carnegie, armoede, triomf

Grietjie Uys

Die gesig

Groot beskawings- veranderings

- Golwe van beskawingsveranderinge manifesteer in totale verandering.
- Bakenverplasinge ontwrig strukture - armoede
- SA: laat 18e eeuse bevolkings- en klimaatsveranderinge – sosio-politieke verskuiwings van 19e eeu.
- Maatskaplike verandering – blanke armoede

Wat is blanke armoede?

- Veelkantige verskynsel
- Europese afkoms
- Landbou- bywoners, huurlinge, eienaars - bestaansbedrywe.
- Ongeskoold
- Twee wesenlike elemente: Oorsaak= vaardigheids- of intellektuele tekortkoming; Gevolg = eksistensiële afhanklikheid
- Grosskopf (Carnegie) Plaas selfstandigheid – stedelike afhanklikheid – koop basiese bestaansmiddele.
- Armoedeprobleem: werkloosheidsprobleem

Vanwaar die armoede?

- Nie 17e tot vroeg 19e eeuse Kaap: selfstandigheid, ondernemerskap, landbou/erfreg.
- Isolاسie: P J van der Merwe : Trekboere; Swellengrebel 1777/89; Noord-Transvaal en Karoo – Jag, malaria; Suid-Kaapse boswerkers; NGK 1893, Cradock 1916, Bloemfontein 1923, Kimberley 1934; 1896 Runderpes; ABO 1899-1902; Lt Goewerneur in TRC 1904, 1906 Indigency Commission.
- Verstedeliking: Mynwese, vervaardiging, kosmopolitiese samelewing. Van eie baas na onderdaan, mededinging met vreemdes.
- Ingesteldheid teenoor handewerk: Kleurslagboom

...vanwaar?

- In nuwe beskawingsgolf – net toepaslik vir nederige werk – tradisionele lewensstandaard onhaalbaar.
- Isolاسie bring selfstandigheid/ selfgenoegsaamheid – ook eieregtigheid dwarstrekkigheid, onmaatskaplikheid.
- Rondtrekkigheid – rusteloosheid
- Grond onderverdeling
- Selfwerkzaamheid daal: staatshulp, swart arbeid, gebrek aan trots/imbors, bedelgees.

...vanwaar?

- Albertyn: Sosiologiese verslag: Natuurlike veragterdes, karakterswakheid – word prooi
- Slagoffer van eksterne ramp.
- Nie onredbaar –opvoeding, onderwys, opleiding.
- C G W Schumann: Gesonde ekonomiese voortbestaan moet gevoed word uit kulturele en maatskaplike opbou. Mense wat ekonomies verswak is, kan selfstandigheid en selfvertroue ontwikkel as grondslag vir verhoogde lewensstandaard.

Triomf

- Saamwerk, Helpmekaar, Redmekaar.
- Die groot maatskappy – sindikaat.
- Ekonomiese Volkskongres 3, 4, 5 Oktober 1939 Bloemfontein.
- Kestell: `n Volk red homself.
- Carnegie: staatshulp verhoog afhanklikheid. Hoe omvattender sosiale sekerheidsnet, hoe groter afhanklikheid. (Grosskopf, 1/225)

Omvattende reddingsaksie

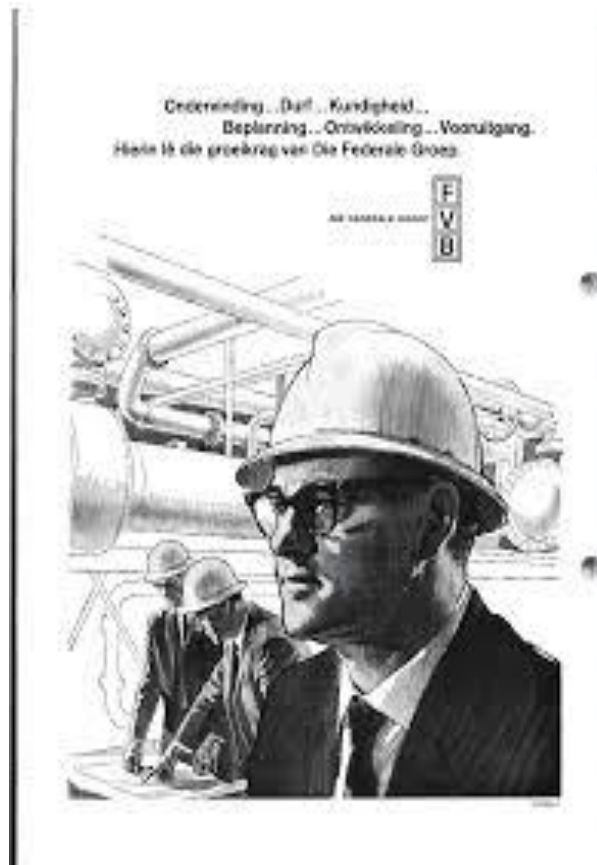
- Finansieringshuis
- Ondernemerskap: AHI, Federale Volksbeleggings, federale Mynbou, Saambou, Volkskas.
- Reddingsdaadbond- onderwys, opleiding
 - Anton Rupert
- Onderwys- nuwe studierigtings, professies, natuurwetenskappe.

Skep nuut

Entrepreneur Files

ANTON RUPERT

Company Rembrandt Group
Country South Africa
Category Multiple Industries
Founded 1948

The Federale Mynbou Group

One of South Africa's foremost mining houses — has also a leader in the industrial sphere. Apart from its contribution as producer of gold, uranium, coal and base minerals, the Group is playing an active part in more than forty different fields of industry. And consistent expansion results the slogan of this Group.

GOLD
COAL
URANIUM
BASE MINERALS
INDUSTRIES

 Sanlam
Wealthsmiths™

Dekade van
ommekeer:
4 en 5 Oktober
1950
Bloemfontein

Beroepsgroepe	1936 %	1946 %	Sektor % Van totaal
Landbou	86.44	85.50	19.5
Mynwese	35.68	45.22	6.2
Nywerhede	37.76	44.79	22.1
Vervoer	52.26	62.49	14.2
Handel	22.17	30.24	12.4
Finansies	22.14	28.18	3.7
Staatsadmini- strasie	58.94	50.5	8.2
Professies	22.14	44.46	7.8

Groot golf meegedoen Privaatsektor- ekonomie

Privaatsektor ondernemings	1948/9 %	1954/5 %	1975 %
Landbou	85	84	82
Mynbou	1	1	18
Nywerhede	6	6	15
Handel	25	26	16
Vervoer	9	14	15
Drank Spyseniering	20	30	35
Professies	16	20	38
Finansies	6	10	25
Ander	27	35	45
Gemiddeld	24.8	25.4	27.5
Gem - Landbou uitgesluit	9.6	13.4	20.8

Opheffing volg groot beskawings- golwe

- Leierskap in visie, ambisie, strategie
- Sosiale dinamika en stratifikasie
- Fundamentele plek van volgehoue opvoeding en onderwys
- Groot beskawingsgolwe: wetenskap, tegnologie, vernuwing en geborgenheid.
- Opheffing in konteks.